5. Udhibiti wa mabaki ya dawa za mifugo katika vyakula vitokanavyo na mifugo

Udhibiti wa mabaki ya dawa za mifugo katika chakula ni muhimu kuzingatiwa katika mnyororo wa thamani hususan shambani kwa kuwa mlaji wa mwisho ni vigumu kudhibiti au kutambua uwepo wa mabaki hayo.

Ni muhimu kwa mfugaji kuhakikisha mabaki ya dawa za mifugo kwenye mazao ya mifugo hayazidi kikomo salama kwa kuzingatia yafuatayo: -

- Kuzingatia ushauri wa kitaalam katika matumizi sahihi ya dawa za mifugo,
- Utumiaji wa dawa za mifugo uzingatie maelekezo yaliyoandikwa kwenye lebo,
- Kuzingatia muda wa kuisha dawa katika mwili wa mfugo (withdraw period)
- Kuweka kumbukumbu za matibabu ya mifugo.
- Kuepuka utupaji holela wa dawa unaoweza kupelekea mifugo kufikia na kula.

Kumbuka: - Uelewa juu ya athari za kiafya na kiuchumi kwa kila mmoja kutachangia kupunguza na kuondokana na madhara ya mabaki ya dawa za mifugo katika chakula.

6. Hitimisho

Udhibiti wa mabaki ya dawa za mifugo ni muhimu kwa kuwa inachangia katika kuhakikisha upatikanaji wa chakula salama kitokanacho na mifugo. Aidha, matumizi yasiyo sahihi ya dawa za mifugo, husababisha usugu wa vimelea vya magonjwa kwa dawa, kuharibika kwa chakula kitokanacho mifugo na kuongeza gharama za matibabu.

Kwa maelezo zaidi, wasiliana nasi kwa anwani zifuatazo:

MKURUGENZI MKUU

Shirika la Viwango Tanzania (TBS)
S.L.P. 9524, Dar es salaam
Hotline: + 0800 110 827/ Nukushi: + 255 22 2450959
Baruapepe: info@tbs.go.tz/ Tovuti: www.tbs.go.tz
Malalamiko: malalamiko@tbs.go.tz

OFISI ZA KANDA:
NYANDA ZA JUU KUSINI
(Iringa,Mbeya, Njombe and Songwe)
Jengo la NHIF, Ghorofa ya 7
S.L.P.1674 Mbeya, Tanzania
Simu: 025 2502848/ Nukushi: 025 2502848

KANDA YA ZIWA
(Geita, Kagera, Mara, Mwanza, Simyu and Shinyanga)
Jengo la NSSF ,Ghorofa ya 3
S.L.P.1814 Mwanza, Tanzania
Simu: 028 2505044/ Nukushi: 028 2505044

KANDA YA KASKAZINI
(Arusha, Kilimanjaro, Manyara and Tanga)
Ngorongoro Tourist Center, Ghorofa ya 6
S.L.P.2399 Arusha,Tanzania
Simu: 027 2520143 / Nukushi: 027 2520143

KANDA YA KATI
(Dodoma, Singinda, and Tabora)
Kambarage Tower, Ghorofa ya 6
S.L.P.2956, Dodoma,Tanzania
Simu: 026 2320310 / Nukushi: 0262320310

KANDA YA KUSINI
(Lindi, Mtwara, and Ruvuma)
Jengo la PSSSF, Sokoine House, Ghorofa ya 3
S.L.P.1396 Mtwara, Tanzania
Simu: 023 2334477 / Nukushi: 023 2334477

KANDA YA MAGHARIBI
(Katavi, Kigoma, and Rukwa)
Jengo la NSSF (Mafao House), Ghorofa ya 2
S.L.P.1276 Kigoma,Tanzania
Simu: 028 2804023/ / Nukushi: 028 2804023

KANDA YA MASHARIKI
(Dar es, Salaam, Morogoro na Pwani)
Jengo la PSSSF (Commerical Complex) Ghorofa ya 4
S.L.P.9425, Dar es Salaam

TBS_Tanzania tbs_viwango Tbs_viwango TBS Viwango TV

TANZANIA BUREAU OF STANDARDS tbs

SHIRIKA LA VIWANGO TANZANIA (TBS)

UDHIBITI WA MABAKI YA DAWA ZA MIFUGO KATIKA CHAKULA KITOKANACHO NA MIFUGO

1. UTANGULIZI

Shirika la Viwango Tanzania (TBS) ni Shirika la umma lilio chini ya Wizara ya Uwekezaji, Viwanda na Biashara ambalo linatekeleza majukumu yake kama ilivyoanishwa katika Sheria ya Viwango, Sura 130. Moja ya majukumu hayo ni kusimamia masuala ya chakula salama ili kulinda afya ya jamii na kuwezesha biashara.

Chakula kitokanacho na mifungo kama vile nyama, maziwa na mayai ni mojawapo ya vykaula vinavyotakiwa kuwa salama kwa mlaji. Dawa za mifugo hutumika kuzuia, katibu au kupunguza magonjwa au majeraha kwa wanyama pori na wanyama wa wafugwao. Hata hivyo, dawa za mifugo zisipotumika kwa usahihi zinasababisha chakula kitokanacho na mifugo kutokuwa binadamu. Dawa za mifugo kwa ajili ya kuharakisha ukuaji zimepigwa marufuku hapa nchini.

Matumizi ya dawa za mifugo

2. Mabaki ya dawa za mifugo katika chakula kitokanacho na mifugo

Matumizi yasiyo sahihi ya dawa za mifugo husababisha uzalishwaji wa chakula kitokanacho na mifungo kuwa mabaki ya dawa za mifugo mabaki ya dawa za mifugo yanapozidi kikomo salama kwa mlaji **(Maximum Residue Limit MRLs)** hupelekea chakula husika kutokuwa salama. Vikomo salama vya mabaki ya dawa za mifugo kwenye vyakula vitokanavyo na mifugo huwekwa kimataifa kupitia kamati ya kitaalamu ya ***CodexAlimentarius Commission*** iliyo chini ya Shirika la Afya Duniani na Shirika la Chakula na Kilimo Duniani **(WHO/FAO)** na shirika la kuasiliwa na TBS kuwa viwango vya kitaifa.

3. Visababishi vya uwepo wa mabaki ya dawa za mifugo katika chakula kitokanacho na mifugo

Matumizi ya dawa za mifugo kwa wanyama huweza kuwa kisababishi cha uwepo wa mabaki ya dawa katika chakula kitokanacho na mifugo. Hii inatokana na wadau kutokuzingatia kanuni bora za ufugaji.

Kwa namna gani?

- kutokuzingatia muda unaoshauri kabla ya kutumia chakula kitakanacho na mifugo waliotibiwa.
- Kutokufuata maelezo ya matumizi ya dawa kama yalivyoainishwa kwenye lebo (matumizi ya dawa kwa kiasi tofauti na ilivyoelekezwa, au kwa wanyama ambao haijashauriwa)
- Matumizi ya vifaa vilivyochafuliwa na dawa (kutokuosha vifaa vinavyotumika kuchanganyia au kuchoma/kulisha dawa, kupimia, au makosa wakati wa kuchanganya dawa);
- Uwekaji holela wa dawa, unaoweza kusababisha wanyama kuzifikia na kula dawa hizo
- Kutumia dawa bila kushauriwa na mtaalamu wa mifugo
- Matumizi ya dawa zisizoruhusiwa kutibu mifugo
- Matumizi ya viuavijiumbe maradhi (antimicrobials) kwenye chakula cha mifugo kama kinga au kwa ajili ya kuharakisha ukuaji

4. Athari zitokanazo na uwepo wa mabaki ya dawa za mifugo katika chakula

Ingawa, dawa za mifugo zina umuhimu mkubwa katika kutibu, kuzuia na kupambana na magonjwa ya mifugo, zina athari za kiafya na kiuchumi.

Kumbuka: - Mabaki ya dawa za mifugo kwa kikomo kisicho salama husababisha usugu wa vimelea vya magonjwa kwa dawa.

4.1 Athari za kiafya

Madhara ya kiafya kwa binadamu mbali na kusababisha usugu wa vimelea vya magonjwa kwa dawa ni pamoja na:

- Mzio,
- Saratani,
- Kuathirika kwa vinasaba
- Kuharibu hali ya mazingira ya vimelea rafiki katika tumbo la binadamu.

4.2 Athari za kiuchumi

Mfugaji anaathirika kiuchumi kwa kulazimika;

- kutumia gharama kubwa katika kutibu, kukinga na kuzuia maradhi ya mifugo.
- Kuharibu au kutupa chakula kitokanacho na mifugo ambayo hayajakidhi kiwango cha usalama mfano, maziwa yenye mabaki ya dawa za mifugo kwa kikomo kisicho salama kwa binadamu.

Kumbuka:- *Utumiaji wa dawa za mifugo kupita kiwango kilichoainishwa kwa wanyama wazalishao maziwa unaweza kusababisha uwepo wa mabaki ya dawa katika maziwa na bidhaa zake. Mathalan kwa bidhaa za maziwa zinazohitaji kuchachushwa wakati wa utengenezaji wake kwa mfano; mtindi na jibini zikitengenezwa kwa maziwa yenye mabaki ya dawa za mifugo hushindwa kuchachuka. Hii inasababishwa na bakteria wafaao kwa uchachushaji kushindwa kuzaliana.*